

Innst. S. nr. 213

(2003-2004)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

St.prp. nr. 49 (2003-2004)

Innstilling fra justiskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 15/2004 av 6. februar 2004 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordningen om vedtektene for europeiske samvirkeforetak (SCE-foretak)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Ved EØS-komiteens beslutning av 6. februar 2004 ble vedlegg XXII (selskapsrett) til EØS-avtalen endret. Endringen var innlemming av rådsforordning av 22. juli 2003 om vedtektene for europeiske samvirkeforetak (SCE-foretak).

Formålet med forordningen er å legge forholdene til rette for at samvirkeforetak kan drive virksomhet på tvers av landegrensene innenfor EØS-området. Med samvirkeforetak (eller samvirkelag) siktes det til foretak som har til formål å fremme medlemmenes bruksmessige eller yrkesmessige interesser eller å skaffe medlemmene arbeidsplasser.

Gjennomføringen av forordningen i norsk rett gjør det nødvendig å gi en egen lov om SCE-foretak. Beslutningen i EØS-komiteen ble fattet med forbehold om Stortingets samtykke, da gjennomføringen i norsk rett nødvendigvis gjør lovvedtak.

Forordningen åpner for at det kan etableres samvirkeforetak på europeisk nivå. Å organisere europeiske samvirkeforetak vil bli et alternativ til å organisere nasjonale samvirkeforetak. SCE-foretaket skal ha status som juridisk person, og dets kapital skal være fordelt på andeler. Siden formålet med forordningen er å legge forholdene til rette for grenseoverskridende virksomheter, er det et vilkår for å kunne etablere SCE-foretak at virksomheten på nærmere bestemte måter har tilknytning til minst to EØS-stater.

Forordningen blir supplert av et direktiv om medinnflytelse for arbeidstakere i europeiske samvirkeforetak. Det er en forutsetning for å kunne etablere et SCE-foretak at direktivet er gjennomført i nasjonal lovgivning med virkning fra samme tidspunkt som forordningen.

Forordningen er ikke uttømmende. På flere punkter viser den til de regler som gjelder for samvirkeforetak i den stat hvor SCE-foretaket er etablert. I tillegg åpner forordningen for at statene på visse punkter kan fastsette særskilte regler for SCE-foretak som er etablert hos dem. SCE-foretakene er også gitt frihet til å regulere en rekke forhold i sine vedtekter.

Muligheten til å etablere SCE-foretak er en nyskaping. Det eksisterer følgelig ikke regler om dette i norsk rett i dag. Forordningen må tas direkte inn i norsk rett i lovs form. Det tas sikte på å gjennomføre forordningen i en egen lov. Man må videre finne en lovteknisk god løsning med tanke på de henvisninger forordningen gjør til nasjonal samvirkerett, og det må tas stilling til hvorvidt det skal gis særregler for SCE-foretak på de punkter forordningen åpner for dette. Direktivet om medinnflytelse for arbeidstakere (2003/72/EF) må også innpasses i loven.

Justisdepartementet vil i samarbeid med Arbeids- og administrasjonsdepartementet, som har ansvaret for gjennomføringen av direktivet, fremme en egen odelsingsproposisjon med forslag til en lov om SCE-foretaket. Gjeldende norsk samvirkerett er overveiende ulovfestet. Samvirkelovutvalget har imidlertid foreslått at det gis en alminnelig lov om samvirkeforetak i Norge, jf. NOU 2002:6 Lov om samvirkeforetak. Justisdepartementet arbeider med oppfølgingen av Samvirkelovutvalgets utredning. De to lovarbeidene - gjennomføringen av forordningen og utarbeidelsen av en norsk samvirkelov - må ses i sammenheng, særlig fordi forordningen på flere punkter henviser til nasjonale regler.

Forordningen retter seg hovedsakelig mot private rettssubjekter, og gir disse på visse vilkår mulighet til å etablere SCE-foretak. Staten blir i liten grad påført plikter etter forordningen. Samlet sett er det derfor ikke

grunn til å tro at forordningen vil få nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Forordningen vil medføre at virksomheter som driver grenseoverskridende virksomhet innenfor EØS-området kan etablere europeiske samvirkeforetak dersom nærmere bestemte vilkår er oppfylt. I hvilken grad muligheten til å etablere SCE-foretak faktisk vil bli benyttet, er det vanskelig å si noe sikkert om. Den største nyskapningen forordningen fører med seg, er trolig at den åpner for fusjon av virksomheter over landegrensene, noe som ikke er mulig i dag. Samvirkeforetak som er deltaker i et samvirkeforetak i en annen stat, kan derfor tenkes å ville fusjonere til et europeisk samvirkeforetak istedenfor å fortsette som en del av et såkalt føderativt samvirke. Etablering av et SCE-foretak vil trolig medføre at virksomheten kan kutte ned på administrative kostnader, men det vil slik situasjonen er i dag, ikke medføre f.eks. skattemessige fordeler.

Justisdepartementet tilrår på denne bakgrunn at Norge godkjenner beslutningen i EØS-komiteen om endring av EØS-avtalens vedlegg XXII (selskapsrett) ved å innlemme forordning (EF) nr. 1435/2003 om vedtektene for europeiske samvirkeforetak (SCE-foretak). Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Anne Helen Rui og Knut Storberget, fra Høyre, Carsten Dybevig, lederen Trond Helleland og Linda Cathrine Hofstad, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad, fra Kristelig Folkeparti, Einar Holstad og Unni Hennem

Lie, og fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, viser til departementets redegjørelse i St.prp. nr. 49 (2003-2004). Komiteen har merket seg at den viktigste endringen forordningen trolig medfører, er at den åpner for fusjon av virksomheter over landegrensene. Dette kan føre til at samvirkeforetak som er deltaker i et samvirkeforetak i en annen stat, kan velge å fusjonere til et europeisk samvirkeforetak. Komiteen ser positivt på at slike løsninger nå blir mulig. På denne måten kan for eksempel administrative kostnader i virksomhetene reduseres.

Komiteen har for øvrig ingen merknader til spørsmålet om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 15/2004 av 6. februar 2004 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordningen om vedtektene for europeiske samvirkeforetak (SCE-foretak)

UTENRIKSKOMITEENS MERKNADER

Komiteens utkast til innstilling ble 18. mai 2004 oversendt utenrikskomiteen til uttalelse. Utenrikskomiteen opplyste i brev av 26. mai 2004 at komiteen ikke hadde merknader til utkastet.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 15/2004 av 6. februar 2004 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordningen om vedtektene for europeiske samvirkeforetak (SCE-foretak).

Oslo, i justiskomiteen, den 1. juni 2004

Trond Helleland
leder

Anne Helen Rui
ordfører